

Magyar Néprajzi Társaság Választmányi ülésének jegyzőkönyve

2009. december 2.

Az elnök, Bodó Sándor ismerteti a kimentésüket kérők névsorát. Megállapítja, hogy a jelenlévők száma (15 fő) alapján a választmányi ülés határozatképes.

Első napirendi pontként az elnök javaslatot tesz a napirendi pontok változtatására: a Néprajzi Hírek kapcsán csak a szerkesztőség megszavazására kerül sor, az Ethnographia kapcsán beszámoló és csak javaslattétel lesz a szerkesztőségre vonatkozóan. A választmány egyhangúlag elfogadja a változtatást.

A jegyzőkönyv hitelesítésére az elnök felkéri Szarvas Zsuzsát és Lukács Lászlót, akik elfogadják a felkérést.

Második napirendi pontban Mohay Tamás főtitkár ismerteti az előző választmányi ülés jegyzőkönyvét. A választmány egyhangúlag elfogadja a jegyzőkönyvet változtatás nélkül.

A harmadik napirendi pontban tagfelvételre kerül sor. Mohay Tamás röviden ismerteti azokat, akik felvételüket kérték, és ajánlóikat. A választmány megszavazza Agócsné Halász Andrea, Balogh Péter István, Czéher György, Erdős Klára, Horváth László, Illés Anna, Karaszia Lilla, Mayer Tamás, Tarczali Anikó és Végh Tünde felvételét a Néprajzi Társaságba.

A negyedik napirendi pontban Bodó Sándor felkéri a szakosztályok elnökeit, hogy számoljanak be az idei év tevékenységeiről, valamint ismertessék a jövő évi terveiket.

Az Anyagi Kultúra Szakosztály részéről Csoma Zsigmond beszámol arról, hogy 2009-ben három szakosztályi ülést szerveztek: emlékülést tartottak Györffy István és Kresz Mária tiszteletére, illetve dec. 16-án Lükő Gábor tiszteletére is előadást, megemlékezést tartanak. Továbbá három könyvbemutatóra került sor (Juhász Katalin szerk.: *Tiszta sorok. Tanulmányok a tisztaságról és a tisztálkodásról*, Dénesi Tamás és Csoma Zsigmond szerk.: *„ad vinum disert...” Monostori szőlő- és borgazdálkodás*, Csoma Zsigmond és Novák Ferenc: *Zalakaros szőlője és bora az Alpok és a Balaton között*), és ez év folyamán még egy könyvet bemutatnak (Bárh János: *Tanyák*). 2010-ben folytatni kívánják a megemlékezéseket (Tálas István tiszteletére) és a könyvbemutatókat. Tervezik egy új sorozat elindítását *Velünk élő mestereink és tanítványaik* címmel, amelyre iskolateremtő személyiségeket hívnak el, hogy módszerekről, eredményekről, kudarcokról és sikerekről beszélgessenek velük kollégák és egyetemisták társaságában. Két konferenciát, felolvasóülést is szándékoznak tartani: paraszti virágok, virágoskertek, virágkultúra témában, valamint a magyarországi cukrászat és cukrásztermékek történeti-néprajzi kapcsolatairól.

Az Etnológia Szakosztály részéről senki nincs jelen, beszámolóra nem kerül sor.

A Film és Fényképészeti Szakosztály részéről Bata Tímea elmondja, hogy 2009-ben rendszeresen tartottak filmvetítéseket a Kutatói Portrék sorozatban, majd a 2010-es terveket ismerteti: beszélgetés Hofer Tamással *Az egy falu az országban – Átány* kiállítás kapcsán a fotóanyagról és a fotózásról, előadások néprajzos utazók és vadászat témában, konferencia 20.

századi amatőr fotósok utazástörténeteiről a Néprajzi Múzeum Diagyűjteményébe frissen bekerült anyag kapcsán/apropóján.

A Nemzetiségi Szakosztály részéről Horváth Sándor elmondja, hogy 2009-ben egy nagyobb horderejű konferenciát tartottak *A cigány kultúra néprajzi és történeti kutatása a Kárpát-medencében* címen, illetve köszöntötték a nyolcvanéves Eperjessy Ernőt. 2010-ben konferenciát szerveznek a Délkelet-Alföldről, bemutatják a cigány-konferencia kötetét, előadássorozatot szerveznek a megyei múzeumi szervezetek nemzetiségi gyűjteményeinek bemutatása érdekében, illetve köszöntik Gyivicsán Annát. Terveik között szerepel a Dohány utcai Roma Múzeummal való kapcsolatfelvétel.

A Népzene és Néptánc Szakosztály részéről Felföldi László elmondja, hogy idén két konferenciát és egy népzene-találkozót szerveztek. 2010-ben folytatják a Martin ülésszakot, melynek során ismét kiosztják a Martin György Díjat, könyvátadással tisztelik meg Pesovár Ernőt, illetve emlékülést tartanak a 130 éve született Dienes Valéria tiszteletére a Tudomány Napja rendezvénysorozat keretében táncművészek és -kutatók bevonásával.

A Társadalomnéprajzi Szakosztály részéről Bárh János beszámol arról, hogy 2009-ben két konferenciát tartottak (*Társadalomkutató műhelyek a mai Magyarország szomszédságában, Szegedi diákok falukutatása Csíkménaságon*) és egy könyvbemutatót (Mezey Barna és Nagy Janka Teodóra szerk.: *Jogi néprajz – Jogi kultúrtörténet*). 2010-re két konferenciát terveznek: *Tiszazug néprajzi, történeti, földrajzi kutatása az ezredfordulón* és *A Csíki Havasok magyar népének néprajzi kutatása az ezredfordulón* címmel.

Az Önkéntes Gyűjtő Szakosztály részéről Laczkovits Emőke a 2010-es terveket ismerteti: Morvay Péter emlékülés, Önkéntes Néprajzi Gyűjtők XXI. Országos Találkozója (szervezését Halász Péter folytatja), Sebestyén Emlékéremmel kitüntetett gyűjtő előadása, felolvasóest az önkéntes néprajzi gyűjtőmozgalomról, illetve a kilencvenéves Barsi Ernő köszöntése. A jubileumokat az Anyagi Szakosztállyal együttműködve tervezik megtartani.

Az elnök jelzi, hogy Kovács Anna, K. Kovács László lánya szeretne szerepet kapni az apját köszöntő rendezvényben, mely javaslatot Laczkovits Emőke elfogadja.

A Városnéprajzi Szakosztály részéről Bali János elmondja, hogy kéthavi rendszerességgel előadásokat tartottak, melyeknek nemrég a Belvárosi Esték címet adták. Ezt a sorozatot 2010-ben folytatni kívánják, várható témák/alkalmak: nagyvárosi élettörténetek, kollektív emlékezet a nagyvárosi térben, nagyvárosi cigányság (alkalmazkodási és elkülönülési stratégiák). Sor kerül egy nagyobb konferenciára januárban a városi telepekről az MTA Néprajzi Kutatóintézet társszervezésében, valamint több könyvbemutatóra is.

Bodó Sándor elnök megköszöni a beszámolókat és az idei munkát, majd jó munkát kíván a tervek megvalósításához.

Ötödik napirendi pont a Néprajzi Hírek szerkesztésének és szerkesztőségének megbeszélése. Az elnök ismerteti Bárh Dániel levelét, aki a továbbiakban nem kívánja folytatni szerkesztői munkáját. Az elnök megkérdezi Hála Józsefet és Máté Györgyöt, hogy vállalják-e a továbbiakban is a szerkesztést. Igennel válaszolnak. Miközben a választmány szavaz, Sárkány Mihály felveti a Néprajzi Hírek digitalizálásának kérdését. Véleménye szerint a Társaság honlapjára fel kellene tölteni az aktuális példányokat. Máté György jelzi, hogy ennek akadálya a szerkesztőség részéről nincsen, mivel amúgy is pdf-formátumban

adják le az anyagot a nyomdának. Tarczali Anikó figyelmeztet, hogy a Társaság honlapján nincs elég tárhely ennek megvalósítására egyelőre. Az elnök bizakodását fejezte ki, hogy rövidesen megteremthetőek a technikai feltételek, ugyanis a Társaság tárhely vásárlását tervezi jövő év első felére. Akkor fel lehet vetni ismét a kérdést az Ethnographia digitalizálásával összefüggésben is.

A választmány szavazatait Viszóczy Ilona és Bata Tímea összesíti. Hála József 24 igen és 1 tartózkodó szavazatot kapott, Máté György 25 igen szavazatot kapott.

Az elnök köszönti a hatvanéves Hála Józsefet a Társaság nevében.

Hatodik napirendi pontban Bartha Elek, az Ethnographia szerkesztője beszámol az elmúlt hat év munkájáról. Ezalatt az idő alatt 9 évfolyamot jelentettek meg, mindegyik számot lektoráltatták. Mennyiségi szempontból az egyes témák az alábbi sorrendben jelennek meg: anyagi kultúra, folklór, társadalomnéprajz, etnikai csoportok, tudománytörténet, muzeológia. Közel 100 szerző közölt a folyóiratban, és mivel csak 20-an publikáltak egynél több írást, megállapítható, hogy a lap széles kiterjedtségben fedi le a szakmát. A szerkesztő beszámol a recenziókkal kapcsolatos nehézségekről, és sajnálatosnak nevezi, hogy igen esetleges, mely könyvekről készül ismertetés, és melyekről nem. Végül megköszöni a szerkesztőbizottságnak a hatéves munkáját, és jelzi, hogy vállalja az Ethnographia további szerkesztését, megtiszteltetésnek veszi.

Bartha Elek megmutatja az Ethnographia legfrissebb számait (2009. 2, 3), és jelzi, hogy a 4. szám is rövidesen megjelentik, várhatóan januárban.

Sárkány Mihály visszatér a digitalizálás kérdésköréhez. Véleménye szerint nem kell összekapcsolni az Ethnographia és a Néprajzi Hírek digitalizálását, az előbbi ugyanis rangos folyóirat, és ezért a hozzáférést nem kell ingyenessé tenni, míg a Néprajzi Híreket széles körben könnyen és ingyen kellene elérhetővé tenni.

Az elnök hangsúlyozza, hogy az Ethnographia számait csak a 2000-es évig tervezi a Társaság digitalizálni, tehát az aktuális számok továbbra is csak papíralapon lesznek hozzáférhetőek, illetve jelzi, hogy a későbbi ülések alkalmával folytatódni fog a párbeszéd a digitalizálásról.

Viga Gyula a profiltisztítás szükségességére hívja fel a figyelmet mindkét folyóirat esetében. Az Ethnographia-számok késése miatt a Néprajzi Hírek több funkciót is átvett, de mivel az Ethnographia ismét időben jelenik meg, ezeket az átfedéseket újra kell gondolni, és ki kell küszöbölni.

Az elnök megemlíti, hogy Lukács László szóvá tette az elmaradt összesítő tartalomjegyzékek elkészítésének fontosságát. Bartha Elek beszámol arról, hogy ezek elkészültek, és év végéig megjelennek.

Mohay Tamás javaslatot tesz arra vonatkozóan, hogy a szerzőkről a folyóirat közöljön néhány fontos információt, de legfőképpen az elérhetőségüket. Továbbá hangsúlyozza, hogy az Ethnographia a Magyar Néprajzi Társaság folyóirata, még ha a szerkesztők a Debreceni Egyetem oktatói is – ennek figyelembe vételét és tiszteletben tartását fontosnak tartja.

Szilágyi Miklós megerősíti Mohay Tamás hozzászólásának fontosságát. Továbbá javaslatot tesz arra, hogy a folyóirat alkalmazzon formai szabályokat. Nem tartja szerencsésnek, ha túl terjedelmes, egy ívnél hosszabb írások kerülnek publikálásra, illetve a recenziók esetében a terjedelmi súlyozással érzékeltetni lehetne az ismertett könyvek fontossági sorrendjét is.

Bartha Elek véleménye szerint nem adták azt a látszatot az Ethnographiának, mintha a Debreceni Egyetem Néprajzi Intézetének lenne a folyóirata, a semlegességet megőrizték. A formai korlátokkal kapcsolatban a rugalmasság álláspontját képviseli.

Az elnök megköszöni Bartha Elek eddigi munkáját, és kívánja, hogy a folyóirat a továbbiakban is ugyanilyen rendszerességgel jelenjék meg. Javaslatot tesz arra, hogy jelölő bizottságot nevezzen ki a választmány, akik javaslatokat tesznek a későbbiekben a szerkesztőbizottság tagjaira. Szilágyi Miklóst és Lukács Lászlót nevezi meg. Viga Gyula javasolja, hogy a főszerkesztőt, Bartha Eleket is vegyék be a jelölő bizottságba. Az elnök ezt elfogadja. A választmány megszavazza a jelölő bizottságot, Szilágyi Miklós és Lukács László tartózkodnak.

A választmány szavaz az Ethnographia főszerkesztőjéről. Bartha Eleket támogatják 25 igen szavazattal.

Hetedik napirendi pontban a 2010-es év jubileumai kerülnek megvitatásra. Az elnök Ortutay Gyulát, Tálasi Istvánt és Fél Editet emeli ki. Beszámol arról, hogy az MTA Első Osztálya megemlékezést tervez Ortutay Gyula és Tálasi István akadémikusok részére *A magyar néprajz a 20. század derekán* címmel. Kifejti, hogy a Néprajzi Bizottság ülésén felmerült az Ortutay naplója miatt kiváltott ellenérzések hatása a szakmára és az esetleges megemlékezésekre. Az elnök felkéri a választmányt, hogy jelezzék, kik szeretnének előadást tartani, illetve tegyenek javaslatot előadókra.

Sárkány Mihály szerint a napló személyes műfaj, ami nem tévesztendő össze a cselekedetekkel, amelyeket Ortutay a szakmáért tett. Ezért nincsen akadálya annak, hogy a Néprajzi Társaság a magáénak érezze Ortutayt. Meglátása szerint a Fél Editre való emlékezés is megférne ennek a megemlékező konferenciának a keretein belül. Végül jelzi, hogy szívesen tart előadást.

Kocsis Gyula javasolja Filep Antal megkeresését.

Sárkány Mihály hangsúlyozza, hogy a konferenciának nem személyekről kellene szólnia, hanem egy korszakról, és a néprajztudomány kérdéseiről, eredményeiről az adott időszakban.

Lukács László a sztálinvárosi néprajzi gyűjtésekről tartana előadást.

Bartha Elek figyelmeztet arra, hogy a zűrzavar kiküszöbölése érdekében fontos összehangolni a Társaság keretein belül sorra kerülő megemlékezéseket, illetve semmi akadályát nem látja annak, hogy a Társaság kapcsolódjék az Akadémia rendezvényéhez.

Balogh Balázs véleménye szerint sorozatot is lehetne tartani a nevezett konferenciacímmel. Az első konferencia fókuszába Tálasit és Ortutayt kellene helyezni, a második konferencia fókuszába Fél Editet és Gunda Bélát. Hangsúlyozza, hogy jónak találja a

konferenciacímet, a rendezvény ne kultuszteremtéssel foglalkozzék, hanem az adott korszak értelmezésével.

Szacs vay Éva javaslata szerint a két akadémikusra való emlékezés történjék az MTA keretein belül, a többi kutatóval pedig a különböző érintett intézmények foglalkozzanak. Így világosan elválnak egymástól az intézmények és a rendezvények.

Mohay Tamás megkérdezi Bodó Sándort, hogy kapott-e a Társaság felkérését az Akadémiától, hogy társszervező legyen. Amennyiben nem, akkor külön kellene megemlékezni. Továbbá a Társaság felvállalhatná a Fél Editre való emlékezés központi rendezvényének megszervezését például a Néprajzi Múzeummal közösen.

Az elnök pontosít: az MTA a Társasággal közösen készül a megemlékezésre. Problémás kérdés a rendezvény helyszíne, ugyanis az Akadémia ingyenességet tervei használatára nem ad társszervező, főleg társszervezők esetén. Véleménye szerint nem kell összevonni a Fél Editre és Gunda Bélára való emlékezést.

Lukács László hangsúlyozza, hogy Ortutay politikai és ideológiai nézetei ne zavarjanak meg abban, hogy a szakmáért tett cselekedeteiért tiszteletünket fejezzük ki. Gunda Bélával kapcsolatban megjegyzi, hogy évfordulója 2011 karácsonyán lesz, tehát el kell választani az említett megemlékezésektől. Illetve jelzi, hogy a székesfehérvári múzeum már készül a Gunda-jubileumra emlékkiállítással és kiadvánnyal.

Szilágyi Miklós hangsúlyozza, hogy a megemlékezést nem lehet leszűkíteni négy személyre, jó az ötlet, hogy a 20. század derekának értelmezésére összpontosítson a konferencia. Ebben az esetben megvitatásra kerülhet az akkor kibontakozó munkásfolklor-, termelősövetkezet- és városkutatás, melyek újragondolása és értékelése a jelenben zajló kutatások szempontjából is fontosak. Javasolja, hogy a kevésbé karakteres személyekhez kapcsolódó kutatások is megbeszélésre kerüljenek a rendezvénysorozat keretében. Vállalja, hogy erről előadást tart.

Kocsis Gyula javasolja, hogy a konferencia legyen két napos: első nap az Akadémián kerüljön sor a két akadémikus megemlékezésére, második nap pedig Szilágyi Miklós ötlete alapján a korszak szélesebb körű megvitatására.

Az elnök kéri a választmányi tagokat, hogy amennyiben felmerül újabb előadók neve, jelezzék.

Utolsó napirendi pontban az elnök megkéri Laczkovits Emőkét, hogy számoljon be a készülő Néprajzi Gyűjtőtálalkozóóról. Laczkovits Emőke elmondja, hogy a találkozó megszervezésére 1.100.000 ft áll rendelkezésre, időpontja 2010. ápr. 8-11., helyszíne az Evangélikus Egyház Kollégiuma (Budapest, Rózsák tere 1.), majd röviden ismerteti a várható programot.

Bodó Sándor elnök megköszöni a résztvevők aktív közreműködését, majd berekeszti az ülést. A következő választmányi ülés időpontja: 2010. február 24. 14 óra.

Szarvas Zsuzsa

Lukács László

Jegyzőkönyvvezető:

Turai Tünde

titkár

Budapest, 2009. december 3.